

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING
VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, ICT EN FACILITAIR MANAGEMENT

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: reglement beurzen voor het doorgeven van vakmanschap in een meester-leerling-traject

Samenvatting

Voor het toekennen van beurzen voor het doorgeven van vakmanschap in een meester-leerling-traject werd er een reglement opgesteld. Dit reglement bepaalt de voorwaarden en criteria waaraan een traject, tussen meester en leerling(en), moet voldoen.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Het reglement 'Beurzen voor het doorgeven van vakmanschap in een meester-leerling-traject' voorziet in de mogelijkheid om beurzen toe te kennen voor het doorgeven van vakmanschap in meester-leerlingtrajecten. De beurzen passen binnen het beleid rond immaterieel erfgoed: ook niet-tastbaar erfgoed dat in hoofden en handen van mensen zit is immers erg waardevol, maar ook kwetsbaar. Ze passen ook in de profilering van Vlaanderen als regio van baanbrekend vakmanschap. Meesters en makers zijn in onze contreien al eeuwen gedreven door technische kennis en kunde. Het is belangrijk om dit vakmanschap door te geven aan volgende generaties.

Het reglement kwam er in 2018. Met dit experimenteel reglement ging Vlaanderen aan de slag met de vaststellingen en aanbevelingen uit het rapport 'Virtuoos Vlaanderen'. Dit initiatief van Tapis Plein vzw (nu *Werkplaats Immaterieel Erfgoed vzw*) ism partners uit het erfgoedveld (2010-2014), onderzocht de meerwaarde van een *Living Human Treasures* (LHT)-programma op maat van Vlaanderen. LHT, gelanceerd door UNESCO in 1993, staat voor de erkenning van vakmanschap, de ondersteuning van individuele talenten en de overdracht van kennis en vaardigheden verbonden aan dit vakmanschap.

Het reglement kende vanaf de start een groot succes. De eerste indienronde was op 15 september 2018: er werden 107 aanvragen ingediend. 27 trajecten (78 begunstigden) werden gehonoreerd voor een bedrag van 1.000.0000 euro.

In 2019 volgde een tweede indienronde: op 15 maart 2019 werden er 84 aanvragen ingediend. Daarvan werden 35 aanvragen gehonoreerd (97 begunstigden) voor een bedrag van 1.150.000 euro.

////////////////////////////////////

In de beleidsnota Cultuur kondigt de minister de evaluatie van de beurzen vakmanschap aan:

SD D.2. Ruimte creëren voor experiment en nieuwe verbindingen

OD D.2.1. Samenwerkingsverbanden binnen en buiten de cultuursector

“De vele voorbije aanvragen via het experimenteel reglement voor het doorgeven van vakmanschap met wortels in traditie en immaterieel erfgoed binnen een ‘meester-leerling’-leertraject tonen aan dat er in Vlaanderen veel gepassioneerde Vlaamse ‘meesters’ zijn die hun kennis, innovatie en creatief ondernemerschap willen doorgeven. Ik geef aan de administratie de opdracht om deze subsidie te evalueren i.s.m. Cultuurloket en andere partners.”

Op basis van de evaluatie, die de administratie maakte in 2020, besliste de minister op 1 oktober 2020 om een nieuwe oproep te lanceren voor 2021. Rekening houdende met de evaluatie werkte de administratie vervolgens het voorliggende reglement uit.

2. INHOUD

Het voorliggende reglement voorziet in beurzen voor het doorgeven van vakmanschap in een meester-leerling-traject. De aanvraag wordt gedaan vanuit een partnerschap tussen een meester en één of meerdere leerlingen. Per traject zijn er bijgevolg meerdere begunstigden. Het traject waarvoor de beurs wordt toegekend start ten vroegste op 1 januari en uiterlijk op 1 juli van het jaar na toekenning van de beurs, en duurt maximaal 24 maanden.

Vakmanschap wordt breed bekeken en gaat verder dan de klassieke ‘erfgoedberoepen’ (smeden, mandenvlechten...). Het reglement is cultuurbreed opgezet en de twee voorbije rondes tonen aan dat die brede opzet voluit wordt benut, met toegekende beurzen voor bijvoorbeeld edelsmeedkunst en borduren, maar ook voor het doorgeven van theater-, dans- of circustechnieken, het maken van muziekinstrumenten zoals draailieren of hakkeborden, vakmanschap rond eten en drinken met bierbrouwen en likeurstoken, tot zelfs het leren werken met Brabantse trekpaarden. Een belangrijke groep vormen de trajecten rond het instandhouden van ons onroerend erfgoed en onze cultuurgoederen (bijvoorbeeld glasramen, handschriften of vakwerkbouw restaureren).

De doelgroep voor de beurzen wordt ruim gedefinieerd. Een beurs kan worden toegekend aan natuurlijke en/of rechtspersonen die zich ertoe verbinden binnen een traject het vakmanschap door te geven. Samenwerking en ondersteuning door experts en organisaties binnen of buiten de erfgoedsector wordt extra gestimuleerd.

Belangrijkste wijzigingen ten aanzien van het vorige reglement zijn:

1. het voorzien van een procedure voor stopzetting van een lopend traject (wanneer een meester of leerling eruit stapt voor het traject is beëindigd), deze procedure was in het vorige reglement niet voorzien;
2. uitbetaling van de beurs in drie schijven: 40% bij de start, 40% halverwege het traject en 20% saldo na het insturen van het eindverslag (ipv 80% voorschot en 20% saldo in het vorige reglement);
3. maximumbedrag per traject (dus voor meester en leerling(en) samen) bedraagt 30.000 euro ipv 48.000 euro in het vorige reglement, dit in functie van een lager budget, en rekening houdende met het gemiddelde van de toegekende beurzen 2019;
4. het aanscherpen/verduidelijken van de beoordelingscriteria .

////////////////////////////////////

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

In de meerjarenbegroting 2021 is voor de beurzen vakmanschap 619.000 euro ingeschreven. De aanrekening zal gebeuren op programma: HBO-1HCA2DB-WT - BA 1HE307. Het maximale toegekende bedrag per traject bedraagt 30.000 euro, de aanvragers bepalen onderling zelf hoe de beurs wordt verdeeld..

De Inspectie van Financiën verleende advies op 1 maart 2021.

Het begrotingsakkoord is aangevraagd op 19 maart 2021.

B. ESR-TOETS

De uitbetaling van de beurzen vakmanschap gebeurt als volgt: een eerste voorschot van 40% wordt uitbetaald bij de start van het traject, een tweede voorschot van 40% wordt uitbetaald in de helft van het traject, een saldo van 20% wordt uitbetaald na het insturen van een eindverslag. Het eindverslag wordt bij de administratie ingediend drie maanden na het einde van het traject conform de instructies van de administratie.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na goedkeuring van het reglement door de Vlaamse Regering wordt de oproep gelanceerd. De aanvragen worden ingediend uiterlijk op 15 september.

Op basis van een advies van een jury beslist de Vlaams minister, bevoegd voor de cultuur, over de toekenning en het bedrag van de beurs, door ondertekening van een ministerieel besluit.

De beslissing wordt voor advies voorgelegd aan de Inspectie van Financiën.

Bij ontvangst van positief advies over deze beslissing worden alle aanvragers op de hoogte gesteld.

////////////////////////////////////

